

Список використаних джерел

1 Кривцова М.С., Сорока О.В. Покоління Z як потенційний сегмент ринку праці. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 27. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/404/391> (дата звернення: 25.10.2023).

2 The Future of Recruiting 2023. URL: <https://business.linkedin.com/content/dam/me/business/en-us/talent-solutions/resources/pdfs/future-of-recruiting-2023.pdf> (дата звернення: 20.10.2023).

Неменко С. О., Калагін Ю. А.,

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ОНКОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ НА 2023-2030 РОКИ

SOCIO-LEGAL AND ORGANIZATIONAL ASPECTS IMPLEMENTATION OF THE STATE POLICY FOR THE DEVELOPMENT OF THE ONCOLOGY SERVICE IN UKRAINE FOR 2023-2030

В умовах «старіння» населення, погіршенням соціально-економічної ситуації та екології, що супроводжуються накопиченням хронічної поліморбідної патології серед населення, Україна суттєво відстає від країн Європейського регіону за показниками очікуваної тривалості життя, смертності.

Україна знаходиться на другому місці в Європі за темпами поширення онкологічної патології, високою є дорічна летальність, яка за окремими локалізаціями раку в 2-10 разів перевищує аналогічні показники розвинених країн світу. Через відсутність дієвих медико-профілактичних технологій та ефективних заходів первинної профілактики лише кожному 4 онкохворому в Україні вдається вчасно отримати дієве комплексне лікування і тому не викликає сумнівів актуальність дослідження реалізації державної політики

розвитку онкологічної служби в Україні [1].

Різні аспекти державної політики та діяльності онкологічних центрів України досліджувалися у працях таких науковців, як Дузь О.М. [2], Думанський Ю.В., Чехун В.Ф. [3,7], Криничко Л.Р., Крикун О.Д., Малігон Ю.М., Ватанов А.Р. [4] та ін.

Метою даної роботи є аналіз соціально-правових та організаційних аспектів реалізації державної політики розвитку онкологічної служби в Україні.

Захворюваність на рак в Україні становить 380 випадків на 100 тис. населення, що робить країну лідером за даним показником на європейському континенті. Станом на 1 січня 2019 року в Україні зареєстровано близько мільйона хворих на рак (975 301 особа). За даними Національного онкологічного реєстру, щороку в нашій країні вперше діагностують рак у понад 1000 дітей. За оцінками, до 2030 р. захворюваність на злоякісні новоутворення в Україні може

зрости до 180 тис. осіб на рік [5]. Нині онкологічна служба в Україні представлена 48 спеціалізованими онкологічними установами, серед яких науково-дослідні інститути, обласні онкологічні диспансери та онкологічні диспансери комунального підпорядкування в містах з населенням понад 1 млн осіб. Крім того, спеціалізована онкологічна служба доповнюється мережею онкологічних відділень у лікарнях та онкологічних диспансерах.

Організаційно-методичне управління онкологічної служби України здійснює Національний інститут раку МОЗ України. До функцій онкологічних медичних закладів входить діагностика, лікування та спостереження за онкохворими, а також реєстрація випадків захворювання в регіоні діяльності, що забезпечує ведення інформаційної бази для оцінки захворюваності та смертності від злоякісних новоутворень в Україні [6].

У 2017 році Всесвітня асамблея охорони здоров'я ухвалила резолюцію "Профілактика раку і боротьба з ним в контексті комплексного підходу" (WHA70.12), в якій закликала уряди і Всесвітню організацію охорони здоров'я (ВООЗ) до прискорення дій, спрямованих на досягнення

цілей, зазначених у Порядку денному у сфері сталого розвитку на період до 2030 року, прийнятому резолюцією A/70/L.1 Генеральної асамблеї ООН 25 вересня 2015 року, щодо зниження рівнів передчасної смертності від раку. Однією з ключових тез цієї резолюції став заклик до країн щодо розробки норм та інструментів для управління плануванням і здійсненням заходів у сфері профілактики, ранньої діагностики, скринінгу, лікування раку, а також паліативної допомоги та допомоги людям після закінчення лікування, в тому числі онкохворим дітям [1].

Проблеми реформування онкологічної служби України є суттєво чутливими для суспільства. Окремою значною складовою цього процесу повинна стати обґрунтована та всебічна система комунікацій уповноважених представників державної влади і громадських організацій з населенням України та лікарями-онкологами на всіх організаційних і територіальних рівнях.

У квітні 2018 р. в Україні стартував перший етап медичної реформи. За два роки (у 2020-му) розпочався другий етап медичної реформи в Україні, яка стосується лікування пацієнтів саме з онкологічними діагнозами. Спеціалізовану або вузькоспеціалізовану медичну допомогу наразі надають за «Програмою медичних гарантій». У своїй роботі онкологічна служба України орієнтується на стандарти діагностики й лікування злоякісних пухлин, розроблені авторитетними міжнародними організаціями з вивчення раку і провідними національними онкологічними інститутами передових країн світу. Дотримання сучасних міжнародних рекомендацій із діагностики й лікування злоякісних пухлин дає можливість якісної інтеграції приватних клінік онкологічної спрямованості в систему надання онкологічної допомоги населенню країни.

12 лютого 2020 року Міністерство охорони здоров'я разом із лікарями-онкологами та представниками пацієнтських організацій розробило «Національну стратегію боротьби з раком на 2020-2030рр.» Вона охоплює всю галузь онкології: від її раннього виявлення та профілактики до лікування та реабілітації. Основні завдання, які передбачає Нацстратегія: профілактика

шляхом інформування населення та профілактичних медичних оглядів; забезпечення раннього виявлення онкозахворювань та запровадження сучасної системи діагностики і лікування; якісних, доступних медичних послуг для пацієнтів з раком та психологічної підтримки.

28 квітня 2021 року на V-му Національному Форумі «Програма медичних гарантій: один рік роботи» для комплексного підходу до розвитку національної онкологічної служби було розроблено проєкт «Національної стратегії контролю онкологічних захворювань до 2030 року», була відмічена важливість централізації та комплексності високоспеціалізованої медичної допомоги. 19.07.2022 р. набув чинності Закон України № 6306, що дозволяє МОЗ запуснути інфраструктурну частину реформи охорони здоров'я. Законом передбачено, що мережа закладів охорони здоров'я в кожній області об'єднується в один госпітальний округ, у межах якого формуються госпітальні кластери. Онкологічна служба згідно з цим законом має стати невід'ємною частиною загальнодержавного процесу реформування системи охорони здоров'я України [3,7].

Багато зроблено, але при цьому існує багато проблем для ефективної роботи онкологічної служби України: невчасне виявлення онкологічного захворювання, недосконалість медичної інфраструктури, низька обізнаність пацієнтів та недостатня ефективність використання наявних інформаційних, матеріальних та людських ресурсів онкологічних закладів України, а також політична ситуація в нашій державі.

Отже, соціально-правові та організаційні аспекти реалізації державної політики розвитку онкологічної служби в Україні обговорюються на багатьох форумах та круглих столах, багато зроблено та планується для зменшення рівня захворюваності на рак та зниження рівня смертності, підвищення якості життя онкологічних пацієнтів. Система надання онкологічної допомоги зазнає суттєвих змін, що сприяє оптимізації функціонування медичних та дослідних структур, забезпечуючи зростання якості їх роботи. При цьому діяльність онкологічної служби в Україні залишається складною, потребує постійного

вдосконалення і подальшого моніторингу реалізації національної політики онкологічної допомоги та розробки нової моделі національної онкологічної служби.

Список використаних джерел

1 Доповідь про стан охорони здоров'я в Європі 2015. Цільові орієнтири та ширші перспективи – нові рубежі в роботі з фактологічними даними. Основні положення / ВОЗ ЕРБ. URL: http://www.euro.who.int/data/assets/pdf_file/0008/291518/EHR_High_RU_WEB_01.pdf. (дата звернення 22.09.2023).

2 Дузь О.М. Реалізація публічної політики щодо надання медичної допомоги при онкологічних захворюваннях в Україні: пошук моделі. Інвестиції: практика та досвід. 2021, № 18. С. 132-134.

3 Думанський Ю.В., Чехун В.Ф. Онкологія в Україні: стан проблеми та шляхи розвитку. Погляд на проблему online т.24 3 2022. URL: <https://www.oncology.kiev.ua/article/10652/onkologiya-v-ukraini-stan-problemi-ta-shlyaxi-rozvitku>

4 Криничко Л.Р., Крикун О.Д., Малігон Ю.М., Ватанов А.Р. Державне регулювання приватних онкологічних медичних закладів: сучаний стан та можливості удосконалення. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2018, № 4. С. 117-118.

5 Постанова Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Організація протиракової боротьби в Україні. Проблеми та шляхи їх вирішення» від 02.09.2020 №862-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862-IX#Text> (дата звернення 21.09.2023).

6 Максимюк І. В. Генезис системи надання онкологічної допомоги населенню України // Інвестиції: практика та досвід № 9—10/2022. С.116-121.

7 Чехун В.Ф. Новітні технології діагностики у персоналізації лікування онкологічних хворих. Онкологія. 2019, Т. 21, № 3. С. 255-256.